

**TEDENSKO GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA ISKRA
— INDUSTRIJE ZA ELEKTROMECHANIKO, TELEKOMU-
NIKACIJE, ELEKTRONIKO IN AVTOMATIKO, KRANJ**

Borba za finančno ozdravitev našega podjetja

Po svojih izdelkih je »Iskra« splošno znano podjetje v Jugoslaviji; uveljavlja se tudi v tujini. Četudi se »Iskra«, kot mnoge druge gospodarske organizacije, posebno tiste v elektrogospodarstvu, bori z različnimi težavami — objektivnimi in subjektivnimi —, ona le kot celota ustvarja pozitiven finančni rezultat, navzlic temu, da so stroški poslovanja v stalnem porastu, in navzlic temu, da je »Iskra« med tistimi redkimi proizvajalci, ki svojim izdelkom v splošnem ne znižuje prodajnih cen. Iz teh zanesljivih ugotovitev lahko sklepamo in trdimo, da je »Iskra« zmožna življenja in da je koristen ter potreben člen v našem socialističnem gospodarstvu. Ta ugotovitev pa še ni dokaz, da ni možen še večji in boljši uspeh v primeru, če bi se odstranili ali zložili zunanji neugodni vplivi in v temeljih in posameznostih zboljšala ekonomika (politika) v samem podjetju oz. v njegovih delovnih enotah.

In navzlic tem sicer bežno omenjenim pozitivnim ugotovitvam »Iskra« že leta in leta finančno hira, se bori z občutnimi finančnimi težavami, ker ne more sprotno poravnati svojih finančnih obveznosti do družbe, do bank in do svojih poslovnih komitentov. Četudi je torej kot celota rentabilna in solventna, po svoji proizvodnji in planiranju svojih izdelkov perspektivna, ona je padla v usmiljenja vredno nelikvidnost in s tem tudi postala docela znana, toda v neugodnem smislu. Na prvi pogled bo to marsikateremu nerazumljivo, toda če spozna okoliščine, v katerih je »Iskra« zrasla in v katerih, bodisi po svoji ali tuji zaslugi posluje, mu bo marsikaj razumljivo in celo logično, da drugače sploh ne more biti. K tem težavam je dober del prispevala tudi integracija, ki smo jo opravili docela nepripravljeni, z nerazčiščenimi pojmi o plusih in minusih integracije in končno tudi z nerazčiščenimi medsebojnimi računi in gospodarskimi stroški.

Vsak naš delavec ve in zna, da »Iskra« nima gotovinskih finančnih sredstev, da ne more plačevati svojih obveznosti, da marsikateri dobavitelj odklanja dobave reprodukcijskega materiala, ker ali mu ob roku ne poravnava

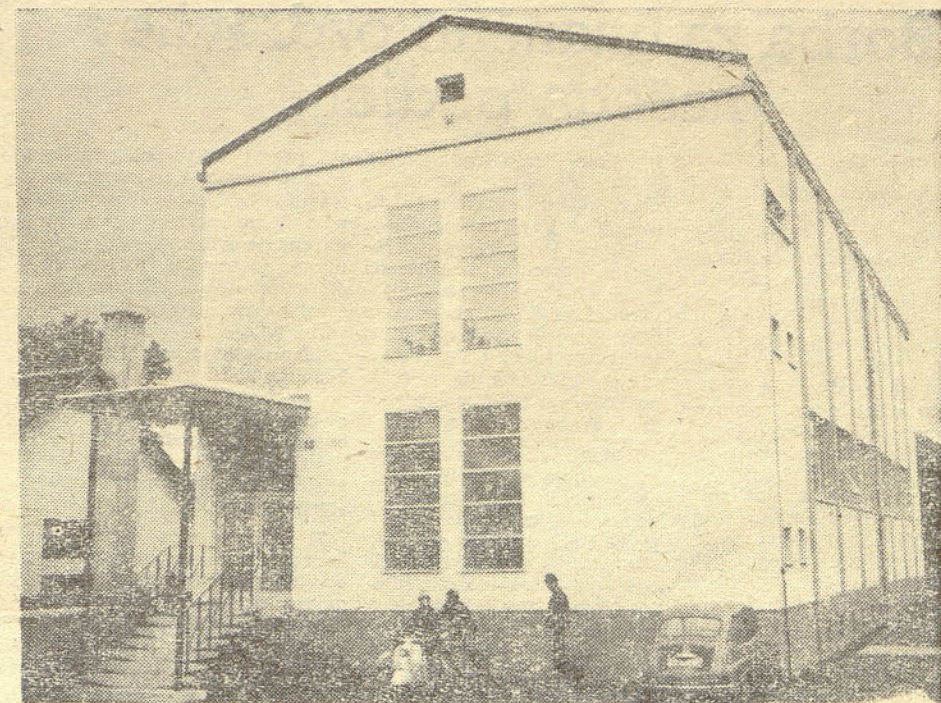
Delovski svet podjetja je imenovan pravilnik sprejel na svoji 3. seji, dne 18. 6. 1965.

Ta pravilnik velja obvezno za vse enote podjetja. Poleg tega pa po določilu čl. 33 tudi za enote katerih ustanovitelj je ISKRA, to je za Zavod za avtomatizacijo in šolski center ter MIKRON Prilep, tovarna v izgradnji.

Važnejše zadeve, ki jih ureja in določa ta pravilnik so:

Drugi člen obvezuje vse zaposlene (redne, honorarne in začasne) v podjetju, da so dolžni varovati poslovno tajnost podjetja ne glede kje in kako so za njo zvedeli. Za poslovno tajnost pa so lahko zvedeli ali po službeni dolžnosti ali na organih upravljanja ali pa slučajno. To slučajno pa pogojuje običajno pomanjkljiva organizacija po-

lovanja, nepotrební razgovori oz. obstoječa praksa, da lahko vsak vse ve.

V počastitev 20-letnice osvoboditve in za letošnji praznik kranjske občine, so v sredo, 28. julija v Kranju odprli novo avtomatsko telefonsko centralo — naš izdelek. Na sliki: zgradba nove ATC, ki je nov prispevek k modernizaciji telefonskega prometa v Sloveniji

Zaključek tekmovanja mladine za dvig produktivnosti

Na podlagi ugodnih rezultatov mladinskega tekmovanja v dvigu produktivnosti dela v času 1963/64 je KK ZMS podjetja ISKRA Kranj organiziral enako tekmovanje tudi v času od 1. oktobra 1964 do 30. aprila 1965. V tekmovanje mladine 1964/65 so bile vnešene nekatere novosti:

a) vključena je bila vsa mladina v podjetju,

b) v okviru meril za ocenjevanje doseženega uspeha v tekmovanju je bil kriterij delovne discipline poostren ter so bili kaznovani z odbitnimi

točkami vsi privatni izhodi in izostanki,

c) zbiranje in obdelavo podatkov o doseženih rezultatih v tekmovanju so opravljale službe podjetja in tovarni v okviru rednih službenih dolžitev.

UO podjetja ISKRA Kranj je na svoji 13. seji dne 25. 9. 1964 sprejel na znanje teze in merila KK ZMS za mladinsko tekmovanje ter zadolžil vodstva tovarni in enot skupnih služb, da pomagajo mladini pri uresničevanju ciljev tega tekmovanja.

Na žalost tekmovanje ni po-

tekalo tako, kot je bilo zamišljeno. Mesečna poročila o doseženih rezultatih, so bila sestavljena in objavljena z dvo ali več mesečno zamudo, zaradi česar so postala neživljenjska. Razlog za takšno zamujanje so bili slabi in nepopolni osnovni podatki, ki so jih tovarne pošiljale računskemu centru v obdelavo, kar je zahtevalo večkratno naknadno razčiščevanje in je zavlačevalo sestavo končnih poročil za vse podjetje. Med tovarnami, katerih službe poročanja so najslabše poslovale, moramo omeniti Elemente, Elektroniko in Zavod, pohvaliti pa je treba tovarne Instrumenti, Polprevodniki, Usmerniki in Avtoelektrika, ki so poročila dostavljale pravočasno in skoraj brez napak. Na podlagi zastarelih poročil tekmovalne komisije v tovarnah niso več analizirale doseženih rezultatov in predvidele ukrepe za izboljšanje stanja, kar je vsekakor bilo v škodo celotnemu tekmovanju.

V tekmovanje je bilo vključenih 13 tovarni in Zavod za avtomatizacijo, s povprečno 3.490 mladinci in mladinkami, od tega 2.053, ki delajo po normi in 1.437, ki delajo po času. Če iz podatkov o številu tekmujočih izznamemo Zavod za avtomatizacijo zaradi specifičnega značaja dela, je od 3.144 mladincev in mladink delalo po normi 2.022 ali 64 %, po času pa 1.122 ali 36 %, kar pomeni, da več kot 1/3 mladincev in mladink dela na delovnih mestih, kjer dela niso normirana. Ali je takšno razmerje pravilno? Najugodnejše razmerje med mladinci v normi in po času ka-

Razlaga k pravilniku o varovanju poslovne tajnosti

slovanja, nepotrební razgovori oz. obstoječa praksa, da lahko vsak vse ve.

Člen 3 obravnava tisto vrsto poslovne tajne, za katero podjetje ali samo posamezna enota izve od naših poslovnih partnerjev in naročnikov.

Torej je tu govora o poslovnih tajni drugih podjetij, ustanov, organov, katero naše podjetje izve za to, da lahko izvrši sprejete pogodbenne obveznosti. Tu torej ni govora o poslovnih tajni našega podjetja. Smo pa po določilih temeljnega zakona o podjetjih to vrsto poslovne tajne pod kazensko odgovornostjo dolžni čuvati.

Ta vrsta poslovne tajne mora biti za to precizirana v vsakokratni pogodbi na relaciji: naročnik — PSO — tovarna.

Tu je še potrebno opozori-

(Dalje na 8. strani)

(Dalje na 5. strani)

Borba za finančno ozdravitev našega podjetja

(Nadalj. s 1. strani)

— prenizko odmerjena in dodeljena trajna obratna sredstva ob samem začetku;

— sorazmerno prenizko formiranje lastnih obratnih sredstev zaradi prenizkega ostanka čistega dohodka;

— skopo dodeljevanje občasnih, toda dragih premoštitvenih kreditov in še bolj skopo njihovo preformiranje v trajna obratna sredstva;

— previsoka zaloga reprodukcijskega materiala;

— previsoke zaloge polizdelkov in previsoke vrednosti v nedokončani proizvodnji;

— previsoke zaloge gotovih izdelkov;

— previsoke terjatve do kupcev, daleč nad bančnim normativom;

— zaradi restrikcij na področju kratkoročnega kreditiranja takojšen odvzem dobavljenih nam kratkoročnih kreditov;

— zaradi odvzema kreditov našim kupcem — njihova neilkvidnost in s tem nezmožnost poravnavanja naših terjatev;

— hiter porast proizvodnje — posebno v elektroindustriji —, ki ga ni spremljal ustrezen porast virov stalnih obratnih sredstev, marveč ga je spremljal v nezadostni meri emisijski kredit in kredit dobaviteljev (prepozno poravnavanje dobaviteljskih računov), kar se sedaj kreditiranim gospodarskim organizacijam jemlje po izvršilnih nalogih z blokacijo žiro računa.

Organi družbe in organi bank, ki jim je sicer bila znana finančna problematika našega podjetja, so se živo zainteresirali za naše gospodarske razmere in pokazali pripravljenost, da »Iskri« pomagajo iz težav bodisi z odlo-

žitvijo vračanja kratkoročnih kreditov, bodisi z dodelitvijo novih trajnih obratnih kreditov, če najprej naše podjetje uredi svoje notranje gospodarske razmere, namreč, da svoja obratna sredstva spravi v okvir, ki je ekonomsko utemeljen, da svoje zaloge in terjatve vskladi z viri obratnih sredstev, ter da v svoje poslovne stroške vnese več duha zakonov ekonomike.

V duhu teh obravnav, ki so se razvijale na najvišji republiški ravni, in konkretnih konceptov je uprava podjetja izdelala obširen elaborat: »Finančno ekonomski položaj podjetja »Iskra« in ukrepi za izboljšanje tega položaja«. V tem elaboratu so obdelani vsi momenti, ki so vplivali na finančno poslovanje podjetja od leta 1962 do danes z ustrezno številčno in vrednostno podkrepitvijo, kakor tudi vsi ukrepi, ki so jih sprejeli organi samoupravljanja podjetja in s tem postali zakon za vse delavce podjetja.

Namen vseh teh ukrepov je, da se zamrzne obratna sredstva, ki se nahajajo v zalogah reprodukcijskega materiala, v polizdelkih, v nedokončani proizvodnji, v gotovih izdelkih in v terjativah do kupcev, čimprej znižajo na razumno mero in spravijo v meje določenih normativov, ki po splošni oceni dovoljujejo in omogočajo normalno poslovanje tovarn.

Za vse te ukrepe je izdelan načrt po tovarnah, PSO in skupnih službah, in sicer: kje je treba opraviti znižanje, in kdaj in v kakšni vrednosti. Mislimo, da se ne motimo, če trdimo, da so tako organi upravljanja v enotah, kakor tudi skupne službe pravilno razumele namen

teh precej težkih nalog in da tudi pričakovani uspeh ne bo izostal. Življenjska nujnost nam vsem narekuje, da te ukrepe ostvarimo. Od teh ukrepov, če jih ostvarimo stoodstotno po izdelanem načrtu, pa ne smemo pričakovati takojšnje celotne finančne sanacije podjetja. Kakor smo več let delali napačno, nepreudarno in docela nasprotno z zdravimi načeli ekonomike, tako bomo potrebovali tudi določen čas, da odstranimo in popravimo storjene napake.

Ti ukrepi nam bodo do konca meseca septembra t. l. sprožili okoli 3 milijarde dinarjev obratnih sredstev, v četrtem kvartalu pa še za okoli milijardo in pol, kar se bo vsekakor močno odražalo na likvidnosti podjetja.

V tej naši borbi bodo morali prevzeti nase levji delež naši gospodarsko-tehnični sektorji, ki bodo morali hočeš-nočeš stalno zasledovati potrebe proizvodnje in temu primerno uravnjavati svojo nabavno službo, sortirati svoja skladišča, nabavljati samo kolikor je nujno za redno obratovanje in vestno paziti, kdaj mu dovoljujejo postavljeni normativi. Razmere so nas prisilile, da v tovarnah ravnamo tako, kot ravna — dobre gospodinje doma: če ni denarja za telatino, je treba kupiti svinjino, ali uvesti brezmesne dni; če nimamo denarja za ozimnico se je treba zalagati za krajše razdobje, ali pa sproti kupovati; če nimamo denarja za svileni srajco, je treba kupiti plateno. Glavno je, da nismo »na suhem« in da si zagotovimo takšna in tolikšna gotovinska sredstva, da lahko sproti obnavljamo svoje zaloge in zado-

stimo nujnim potrebam. Prav tako bodo tudi naši komercialni organi imeli težko in odgovorno nalogo, da v naših razmerah in v naši praksi uveljavijo smiselno vsaj v splošnem — načelo — »cash and carry« — plačaj in pelji! Četudi bo to večkrat škodovalo naši komercialni politiki.

V naši problematiki, ki smo jo prikazali organom družbe in bank je tudi poudarjeno načelo splošnega varčevanja, zniževanja poslovnih in rezijskih stroškov, ter je tudi na tem področju predvideno in predpisano znatno znižanje, ki bo podjetju pomagalo pri realizaciji večjega dohodka, čistega dohodka in ostanka čistega dohodka.

Upamo, da bomo v naši borbi za finančno ozdravitev »Iskre« uspeli ne samo zaradi tega, ker imamo radi »Iskro«, pač pa tudi zaradi samih sebe in osebnega standarda. Družba to pričakuje od nas, in sicer upravičeno, toda kakor nam povsod izjavljajo, vrsta je najprej na »Iskri« da otipljivo, z dokazi izpriča svojo pripravljenost in voljo, da sama sebe reši. Poteza je na Iskri!

Tomo Kraljič

Iz poklicne šole v Ljubljani

V sestavu Šolskega centra našega podjetja deluje tudi Poklicna šola v Ljubljani. V njej se je šolalo za potrebe naših tovarn v minulem šolskem letu 288 učencev, kovinarskih in elektro poklicev. Prostori, v katerih je teoretični in praktični pouk, ne ustrezajo zahtevam sodobnega pouka, saj je povsod čutili utesnenost, pomanjkanje ustrezne opreme in strojnega parka. Slednje pa je tudi razlog, da v tej šoli od kovinarskih poklicev izučujejo le za poklic — finomehanik. Ne le, da imamo težave s prostori, težava je tudi v tem, da znašajo stroški najemnine, ki jo plačujemo v tovarni elementov za elektroniko mesečno okrog 198.000 din ali letno do 2.380.000 din. Razumljivo je, da predstavlja ta znesek precejšnje breme za našo ustanovo.

Ker v sedanjem položaju ni posebnih upov za morebitno pridobitev drugih, ustrežnejših prostorov, smo se odločili za adaptacijo provizorijev, ki so na dvorišču stavbe. Kljub temu, da takšna adaptacija ne predstavlja najdelejšje rešitve, bi vseeno v najskromnejšem primeru bili

ustvarjeni vsaj minimalni pogoji tudi za predvideno izučevanje prepotrebni kovinarskih poklicev, tako rednih oddelkov kot tudi oddelkov za odrasle.

Dela na adaptaciji provizorijev so se pričela že med samim šolskim letom in so lepo napredovala. Zal pa so se že pred zaključkom del pojavile nepredvidene težave, ki vzbujajo bojazen, da prostori ne bodo urejeni pred pričetkom novega šolskega leta. Gradbeno podjetje, ki izvaja adaptacijska dela, je namreč sporočilo, da bo ustavilo delo, če mu šolski center ne bo zagotovil potrebnih sredstev. Kakšne bi utegnile biti posledice, če pričeta dela ne bi bila zaključena do meseca septembra, si lahko predstavljamo. Za lažje razumevanje nastalega položaja — v Poklicni šoli v Ljubljani je bilo sprejetih 113 učencev, ki naj bi jeseni zasedli tudi adaptirane prostore. Poraja se vprašanje, kam z mladino, ki se je odločila za šolanje pri nas, a se zaradi nedokončane adaptacije ne bo mogla šolati. Zavedati se je treba odgovornosti, ki jo imamo pred celotno druž-

(Dalje na 5. strani)

GOSPODARSKI PLAN 1965

NADALJEV. IZ PREJŠNJE STEVILKE

Blagovni promet se bo v podjetju povečal

- na domačem tržišču za 27,3 %
- v izvozu za 123,2 %

Skupni blagovni promet bo predvidoma večji za 32,4 %, od tega bo izredno povečana izvozna realizacija.

Na domačem tržišču bodo v blagovnem prometu posamezne blagovne skupine udeležene takole:

	1964	1965
Zveze	14,0	15,3
Naprave	7,2	7,9
Merilna tehnika	13,8	12,7
Stikalna tehnika	8,6	8,8
Avtoelektrika	19,4	20,6
Elementi	17,5	16,4
Siroka potrošnja	19,5	18,3

Na premike v strukturi blagovnega prometa vpliva zlasti tržna konjunktura, na tipične izdelke široke potrošnje pa delno tudi restrikcije v kreditni politiki.

Izvoz je usmerjen na osem regionalnih področij in se pri nekaterih predvideva precejšen premik nasproti lanskemu realizaciji. S planom predvidena izvozna orientacija je bila deležna velike pozornosti v razpravi na samoupravnih organih, kjer je bilo poudarjeno, da bo potrebno pri dolgoročni izvozni politiki skrbeti za zoževanje regionov in čimboljši plasman naših izdelkov na zunanji tržniščih.

Pogoji za realizacijo blagovnega prometa na domačem trgu so bili že predhodno definirani s politiko rabatov, ki se letos povečujejo za 41

odstotkov, ali povprečna rabatna stopnja za 7,7 %. Razdelitev rabatov po nosilcih blagovnega prometa bo takale:

	Blagovni promet	Rabati
Veletrgovina	48,4	38,5
Kooperanti	33,6	56,2
Industrijske prodajalne	4,6	3,4
Ostali odjemalci	13,4	1,9

Razvidno je, da pretežni del rabatov prevzamejo kooperanti ob znatno nižji udeležbi v blagovnem prometu. Rabati v tem primeru predstavljajo bolj izravnalni sklad, ne pa toliko bonifikacij v blagovnem prometu, ker je pri kooperantskih odnosih

prodajna politika osnovana na dogovorjenih stalnih cenah in rabati predstavljajo le razliko do formiranih prodajnih cen ostalim odjemalcem.

Prodajni pogoji nasploh, posebej pa še veletrgovini in ostalim odjemalcem so bili precej kritično obravnavani in je bilo določeno, da jih je potrebno že letos do skrajne možne meje zaostriti v korist dohodka podjetja. Prodajna organizacija tak nalog ima in bo s posebno analizo ugotovila možni prihranek, kar bo znano že v naslednjem mesecu.

Pri izvozni realizaciji se pojavljajo negativne razlike med doseženo izvozno ceno in prodajno ceno na domačem tržišču. Pogoji za pridobitev pravice do koriščenja teh razlik so točno določeni v 69. členu statuta podjetja. Do delnega kritja teh razlik so upravičene tiste poslovne enote, ki s tujim izvozom presegajo povprečno izvozno obveznost podjetja v skup-

nem blagovnem prometu. Upravičene so samo za negativne razlike za tisti del izvoza, ki presega povprečno izvozno obveznost podjetja in sicer v enotnem odstotku, ki se določi z gospodarskim planom.

Po letošnjih izvoznih zahtevah so do negativnih razlik upravičene naslednje tovarne:

Tovarna	Delež neobveznega izvoza v %	Enoten % za kritje negativnih razlik
Elektromehanika	12,5	24,38
Elektromotorji	80,7	24,38
Elementi	22,8	24,38
Polprevodniki	56,0	24,38
	41,7	24,38

Negativne razlike, ki jih vtevajo te tovarne v celotni dohodek, se krijejo iz sredstev, ki jih prispevajo tovarne uvoznice po načelu, da je vsak dinar uvoženega ma-

Nalijmo si v čaše čistega vina

(Zakaj so člani DS podjetja iz Nove Gorice zapustili 4. zasedanje DS)

V cilju, da bosta celotni kolektiv ISKRE in širša javnost obveščena o razlogih, ki so dovedli do zapustitve zasedanja DS podjetja na strani članov DS iz Nove Gorice, podajamo naslednja pojasnila:

Dne 16. julija 1965 je bilo v Kranju zasedanje DS podjetja, kjer naj bi bil sprejet gospodarski plan za leto 1965.

Predlog gospodarskega plana je bil v Novi Gorici obdelan in prediskutiran tako pri samoupravnih organih, kot na sestankih družbeno-političnih organizacij, ki so zavzeli svoja stališča in zadovoljili člane DS podjetja naj ta stališča posredujejo in iznesejo na zasedanju s tem, da se korrigirajo nekateri predlogi gospodarskega plana, ki zadevajo tovarno avtoelektričnih izdelkov v Novi Gorici. Predvsem naj bi se uredilo vprašanje OD zaposlenih v tovarni, ki so bili vsa zadnja leta nižji od povprečja podjetja in od povprečja v občini Nova Gorica ter tako skrajno destimulativni.

Dne 8. julija 1965 so člani DS podjetja naše tovarne poslali predsedniku DS podjetja vprašanje članov v katerem izražajo začudenje, da predlog gospodarskega plana podjetja ne predvideva povečanja OD v letu 1965 v naši tovarni za 48,3% v primerjavi z letom 1964 ampak samo za 35%, čeprav je predlog gospodarskega plana tovarne predvideval porast OD za 48,3% in je ta porast že bil predviden v pravilniku delitve OD za leto 1965, ki je bil s strani DS podjetja potrjen dne 25. marca 1965.

V nadaljevanju naše interpelacije smo zaprosili, naj o zadevi ponovno razpravlja UO

podjetja in naj se ta interpelacija vključi v razpravno gradivo seje DS podjetja, ki bo obravnavala gospodarski plan.

Nadalje so člani DS iz Nove Gorice v tem pismu posredovali stališče tovarne do tega vprašanja, ki ga navajamo in tudi utemeljujemo.

Smatramo, da je UO podjetja pri obravnavanju gospodar-

skega plana zelo posplošno obravnaval znižanje OD tovarni v Novi Gorici na 35% in dvomimo, če je sploh pri svoji odločitvi analiziral in upošteval produktivnost ter OD tovarne v letih 1962, 1963, 1964 in 1965.

Če podrobno analiziramo to obdobje nam ti podatki in analize pokažejo naslednje:

	1962	1963	1964	v 000 din Pl. 1965
Proizvodnja — enot. cene	2.723.956	4.742.174	6.271.255	8.498.540
Netto produkt	475.525	1.063.630	1.667.709	2.118.224
Delež netto pr. v vrednosti proizvodnje	17,5	22,4	26,6	24,9

Tak močan proizvodni vzpon je bil možen, ker je tovarna pristopila k predvideni rekonstrukciji in se je s to rekonstrukcijo tovarna spreminila odnošno preusmerila iz montažne dejavnosti v zaključeno proizvodnjo avtoelektrične opreme.

Delež netto produkta se je v vrednosti proizvodnje pozitivno gibal iz leta v leto. Le za leto 1965 se predvideva

zmanjšanje deleža zaradi naraščanja cen osnovnih surovinam in uslugam, čeprav se je pojav opazal tudi v prejšnjih letih. Tak dvig deleža pa lahko pogojujemo samo s tem, da je proizvodnja močno narasla. Seveda je s tem analogno naraščala tudi produktivnost dela. Merjena na zaposlenega sta proizvodnja in netto produktivnost naraščala takole:

	1962	1963	1964	Pl. 1965
Povpreč. št. zaposlenih	313	499	682	735
Proizvodnja na zaposlenega	8.702,7	9.503,4	9.195,4	11.562,6
Indeks (navadni)	100,0	109,2	105,7	132,9
Netto produkt na zaposlenega	1.519,2	2.131,5	2.445,3	2.881,9
Indeks (navadni)	100,0	140,3	161,0	189,7

Produktivnost se je torej v letu 1964 dvignila za 61% v primerjavi z letom 1962, v letu 1965 pa za 89,7%. Jasno je, da bi morala slediti rasti produktivnosti enakovredna rast OD, vendar do tega ni prišlo, ker je tovarna imela zelo neugodno delitveno razmerje novoustvarjene vrednosti med

družbo in podjetjem in zaradi visokih obvez, ki jih je tovarna prevzela za realizacijo rekonstrukcije.

Samo v lanskem letu je tovarna v Novi Gorici imela za cca 15% nižje OD od povprečja tovarni in vendar smo tako gospodarili, da smo iz ČD pokrili obveznosti cca 200 mi-

lijonov din, od ostanka ČD pa je naš kolektiv dal na razpolago še 54 milijonov za pokritje izgub drugim tovarnam,

ki so tekom celega leta izplačevale občutno višje OD.

Povprečni OD zaposlenih so se v preteklih letih gibali takole:

	1962	1963	1964	Pl. 1965 po predl. tovarne
Povpreč. OD tovarne avtoelektrike	27.335	31.528	36.113	53.070
Povprečni OD vseh tovarn ISKRA	28.686	34.064	42.115	.
Povprečni OD podjetja ISKRA	30.379	36.115	44.468	.
Index				
Tovarna — Tovarne	95,3	92,6	87,7	
Tovarna — Podjetje	90,0	87,3	81,2	
Navad. index narašč. OD tovarne avtoelek.	100,0	115,3	132,1	194,1
Navad. index netto produkta na zaposl.	100,0	140,3	161,0	189,7

Iz navedenih podatkov je razvidno, da je produktivnost od leta 1963 dalje bolj naraščala kot OD. Izjemo predstavlja leto 1965 — če bi bil upoštevan naš predlog porasta OD za 48,3%. Kljub temu pa tovarna ne bo v stanju nadoknaditi zamujeno rast OD, ker se zaveda obveznosti do vračila posojenih sredstev.

Ce primerjamo povprečne OD v letu 1964 din 36.113 skupaj s povprečnimi OD v letu 1965 v znesku din 53.070 po našem predlogu, dobimo povprečne OD obeh let v znesku din 44.591 ali za 2.811 din manj kot znes povprečje tovarni za dve leti.

Seveda to ne bomo mogli nikoli nadoknaditi, čeprav je obračun za leto 1964 pokazal, da nam je ostalo še nekaj ČD, ki bi ga lahko delili že med letom 1964.

Poudariti moramo, da tako politiko OD v lanskem letu ni bilo lahko zagovarjati pred našim kolektivom. Ze takrat je bilo tako stanje nevzdržno in smo vendar tak status zadržali, s tem smo se strik-

no pridržavali finančne discipline, ki so jo nam narekovali samoupravni organi podjetja in finančno ekonomske razmere.

Ze vsi ti prikazani elementi prikazujejo, da je bila naša tovarna v neenakopravnem položaju pri izplačilu OD, tako v odnosu do dviga produktivnosti, v odnosu do ostalih enot podjetja, kot v odnosu podjetja kot celote. Praksa v prejšnjih letih je pokazala, da je naša tovarna strogo izvajala delitvena načela in je prav to še nadaljni porok, da bodo samoupravni organi tovarne tudi v bodoče izvajali tako delitveno politiko, ki bo ogledalo produktivnosti, ekonomičnosti poslovanja in gospodarske prosperitete.

Na tem zasedanju DS je bilo članom posredovano to naše pismeno stališče, posamezni člani DS iz Nove Gorice pa so še dajali dodatna pojasnila. Prav tako so bili člani DS obveščeni s stališčem finančne službe podjetja in zato ob tej priliki tudi sedaj (Dalje na 6. strani)

teriala obremenjen z enakim prispevkom za kritje negativnih razlik pri izvozu blaga.

Uveljavljen princip ugotavljanja in delnega pokrivanja negativnih razlik prav gotovo predstavlja stimulacijo izvoznikom za nadaljnje povečevanje izvoza, vendar to v končni posledici pomeni prelivanje dohodka med poslovnimi enotami. Brez dvoma je to mogoče in tudi potrebno v skladu z ekonomskimi interesi in potrebami podjetja, toda potrebno bo izoblikovati glede na ekonomske efekte izvoza realno možen in ekonomsko upravičljiv okvir kritja po obravnavanem postopku ugotovljenih razlik. Perspektivna orientacija v tem pogledu bo morala temeljiti ne toliko na zahtevkih za uveljavljanje negativnih razlik, kot na prizadevanjih, da se negativne razlike med cenami zmanjšajo na dejansko izjemne primere.

Uvoz reprodukcijskega materiala bo letos za 21,1% manjši kot v preteklem letu.

V nabavni organizaciji zagotavljajo, da bo s predvidenim uvozom mogoče realizirati proizvodni program, če bodo devizna sredstva pravilno in pravočasno izkoriščena.

Z razmerjem med izvozom in uvozom, ki je letos mnogo bolj ugodno kot lani, je izpolnjena zahteva bančnih organov glede deviznega financiranja uvoza.

Razmerja v planu so do ločena samo za tekoče leto, izven tega okvira pa se posebej obravnava še neplačane obveznosti podjetja na račun lanskega uvoza.

V okviru prodajno servisne organizacije so organizirane kot samostojne obračunske enote:

- montaža
- servis (delavnice in prodaja rezervnih delov)
- biro za avtomatizacijo železnice
- industrijske prodajalne.

Te dejavnosti se vključujejo v enoten poslovni proces podjetja. Od vsklajenosti in ekonomske aktivnosti teh

enot z ostalimi poslovnimi enotami je v precejšnji meri odvisno pravilno funkcioniranje poslovnega procesa v podjetju, zato je v planu dan poudarek zlasti na

— nadaljnjem razvijanju organizacije teh enot, ki bodo omogočale čimbolj nemoteno in kontinuirano poslovanje in bo zagotavljala optimalno možne rezultate,

— polno obračunsko samostojnost vsake enote, ki bo zagotavljala sproten obračun doseženih rezultatov,

— izboljšanje organizacije dela, ki bo vplivala na bolj ekonomično poslovanje in koordinacijo dela z ostalimi poslovnimi enotami v podjetju.

Z gospodarskim planom predvideni rezultat teh dejavnosti je zelo ugoden. Njihov delež v celotnem dohodku podjetja znaša 8%, v ostanke čistega dohodka pa 9,2%.

V posameznih dejavnostih se predvideva takole gibanje osnovnih elementov celotnega dohodka:

	Montaža	Servisne delavnice	Servisni deli	Industrijske prodajalne
Celotni dohodek	115,0	114,3	108,8	139,4
Poslovni stroški	109,1	108,9	112,7	141,4
Dohodek	122,3	109,3	52,4	117,7
Cisti dohodek	122,3	109,3	52,4	117,7
Osební dohodek	115,6	123,1	128,6	154,1
Ostaneč čistega dohodka	256,5	45,6	650,1	100,9

Te dejavnosti za svoje usluge ne spreminjajo cen in je ugodnejši rezultat predvsem posledica večje produktivnosti. Pri servisnih delavnicah in prodaji rezervnih delov nastajajo nasproti preteklem razdobju precejšnje razlike zaradi višjih stroškov pri servisnih delavnicah pri prodaji rezervnih delov pa zaradi lani obračunanega in tovarnam priznanega dohodka od prevzetih, a še ne prodanih rezervnih delov.

Celotni dohodek se bo v podjetju nasproti lani doseženemu povečal za 30,3% in bo njegova struktura po

osnovni razdelitvi v primerjavi s preteklim letom takale:

	1964	1965
Celotni dohodek	100,0	100,0
Poslovni stroški	65,8	63,0
Dohodek	34,2	37,0
Cisti dohodek	100,0	100,0
Osební dohodek	84,4	80,8
Ostaneč čistega dohodka	15,6	19,2
Delež sredstev za sklade v čistem dohodku	12,1	16,4

Premiki v razdelitvi celotnega dohodka so zelo ugodni, saj se delež poslovnih stroškov znižuje v korist dohod-

Gospodarska reforma uzakonjena

Izhodišče gospodarske reforme je nujna potreba, da vgradimo v celotni mehanizem našega gospodarstva čim več stabilizacijskih činiteljev, je v uvodu ekspozicije o gospodarski reformi dejal na sobotni seji zveznega in gospodarskega zbora podpredsednik ZIS Boris Kraigher. Zato izhajamo pri reformiranju našega gospodarstva od tistih elementov, ki so pogojevali dosedanje disparitete v cenah. To so predvsem velike razlike v cenah med tako imenovanimi primarnimi in finalnimi proizvodi ter razlike med cenami na domačem tržišču in cenami v zunanjetrgovinski izmenjavi.

Ravno ta nesorazmerja v cenah so dovedla tako do neracionalne porabe primarnih proizvodov, kakor tudi do sistema delitve, ki je dopuščal in terjal veliko administrativno prelivanje sredstev. Ravno ti odnosi so v znatni meri otežkočali ustvarjanje pogojev, da bi produktivnejše delo postalo osnova razvoja gospodarskih in družbenih dejavnosti in tudi rasti dohodkov delovnih ljudi.

POSPEŠITEV INTENZIVNEJŠEGA GOSPODARJENJA

Osnovni cilj te akcije je pospešitev razvoja intenzivnejšega gospodarjenja, kar je pogoj za širše vključevanje našega gospodarstva na svetovno tržišče, in obratno, širše vključevanje našega gospodarstva v svetovno tržišče terja intenzivnejše gospodarjenje, racionalizacijo in modernizacijo našega gospodarstva, ki se sicer ne bi moglo uspešno razvijati na ozkem jugoslovanskem tržišču. Ta dejstva so pravzaprav osnova in vzrok, zakaj uvajamo gospodarsko reformo.

Potrebne bodo širše in globlje spremembe v sistemu delitve, da bi lahko to nalogo izpolnili. Zaradi tega smatram, je dejal tovariš Kraigher, da so razen sprememb v razmerjih med cenami nadaljnji pomembni sklepi: ukinitve prispevka iz

dohodka, prenos davka na promet iz proizvodnje na potrošnjo in še vrsta drugih ukrepov v tako imenovani sekundarni delitvi. S temi spremembami ustvarjamo v delitvi odnose, ki bodo pomagali usmeriti delovne organizacije in njihove organe samoupravljanja na reševanje notranjih problemov: na modernizacijo, kooperacijo in integracijo, kar je pogoj, da bi se otrsli nepomembne vsakovrstne proizvodnje in napravili potreben napredek od sedanjih ekonomsko in tehnično neprimernih proizvodnih zmogljivosti ter njihovega nezadostnega izkoriščanja, tako pa rešili številne probleme, ki jih imamo z maloserijsko proizvodnjo.

TRDNO IZHODIŠČE V REALNEM TEČAJU DINARJA

Torej, je nadaljeval tovariš Kraigher, ne gre samo za spremembo paritete dinarja, ampak za širše zamišljeno gospodarsko reformo, ki ima v realnem tečaju dinarja zgolj svoje trdno izhodišče. Reforma v letu 1961 je imela manjši akcijski radij in je bila le devizna reforma, ta reforma, ki jo uvajamo sedaj, pa mora biti ravno s stališča teh načel o gospodarjenju zasnovana širše, istočasno pa mora zagotoviti pogoje za stabilizacijo nadaljnega gibanja našega gospodarstva. S tem v zvezi je to-

variš Kraigher še posebej poudaril, da ravno ta nujna potrebna stabilizacija gibanja gospodarstva terja omejitve vseh oblik potrošnje na realne možnosti. Splošna potrošnja v naši državi je na primer precej višja kakor v bolj razvitih deželah in jo bo tudi treba prilagoditi narodnemu dohodku, ki ga ustvarjamo. Toda zelo škodljivo bi bilo linearno zmanjšati vse oblike splošne potrošnje, ker bi na ta način najbolj prizadel nekatera področja, kjer imamo še največje naloge, kot so na primer šolstvo, zdravstvo itd. Skratka, sedanja reforma je neprimerno bolj kompleksna, terja pa tudi odločno in brezkompromisno izvajanje reformnih ukrepov, to pa predvsem priča: je naša javnost od reforme.

Tovariš Kraigher je razložil, zakaj uvajamo reformne ukrepe šele sedaj in dejal, da je bila za tako kompleksne rešitve potrebna pač ustrezna družbenopolitična in ekonomska pripravljenost. V tem pogledu je predvsem VII. kongres ZKJ dal zelo jasne napotke o potrebni uvedbi učinkovitih in radikalnih ukrepov v sistemu gospodarjenja.

Stabilizacijski ukrepi, ki smo jih sprejeli lani in letos, so tudi dali ustrezne rezultate. Deloma so se umirila investicijska potrošnja in gibanja na kreditno monetarnem področju, beležimo pa povprečno ekspanzijo v izvozu. Toda nekatere oblike potrošnje še vedno niso v skladu s temi in še drugimi gospodarskimi gibanji.

NAŠE REZERVE SO V GOSPODARSTVU

Pri tej reformi se pretežno opiramo na lastne možnosti. Naše devizne rezerve so si-

cer majhne, toda naše rezerve so v gospodarstvu in te rezerve so tolikšne, da omogočajo začetek reforme in hkrati tudi terjajo reformo, katere glavni cilj je formiranje naših deviznih rezerv. V prihodnjih mesecih bomo predložili zvezni skupščini predpise in ukrepe za oblikovanje in režim trošenja rezerv, in sicer od deviznih do tržnih rezerv. Oblikovanje in trošenje rezerv — politika gospodarjenja z rezervami postaja ena izmed temeljnih oblik usmerjanja gospodarskih gibanj in intervencij v novem gospodarskem sistemu.

Potlej je tovariš Kraigher opisal novi položaj gospodarskih organizacij. Po zaključnih računih iz leta 1964 so gospodarske organizacije sodelovale v delitvi neto produkta z 51 %, družbena skupnost pa je dobila 49 %. Po reformi bodo gospodarske organizacije v delitvi udeležene z 71 %, razen tega pa ne bodo več obremenjene z davkom na promet. To pomeni, da se delež gospodarskih organizacij povečuje za približno 40 %. Največji učinki te vrste pa bodo očitni v industriji in rudarstvu, v socialističnem sektorju kmetijstva, v prometu, obrti, trgovini in gostinstvu, v gozdarstvu in gradbeništvu.

Takšna sprememba odnosov v delitvi predstavlja, lahko rečemo, revolucionaren akt. To pa je pravzaprav tista osnova, iz katere bodo samoupravni organi črpali moč, da se bodo mogli resno usmeriti na aktiviranje notranjih rezerv in da bodo jasno začrtali lastno politiko razvoja in delitve. Te rezerve, ki smo jih sedaj zajeli, izvirajo iz nesorazmerij v cenah, ki so terjale znatno prelivanje

sredstev v obliki subvencij, dotacij, premij in regresov. Sele zdaj, ko odpravljamo ta nesorazmerja, je torej mogoče radikalno spremeniti tudi politiko subvencioniranja enega dela gospodarskih organizacij na račun drugega in ustvariti širši manevrski prostor za neposredno odločanje o akumulaciji neposredno v gospodarskih organizacijah.

NOVI TEČAJ USTREZA NAŠIM REALNIM MOŽNOSTIM

Nato je tovariš Kraigher govoril o novem prehodnem režimu cen, o tem, da ne bi smeli dopuščati prekomernega višanja cen, zlasti ne cen uslug, katerih gibanje je odvisno od komun, potem pa je govoril o novi pariteti dinarja. Med drugim je dejal, da tečaj, določen na ravni en dolar je 1250 din, predstavlja primerno anticipacijo tečaja, če upoštevamo podatke, da smo v prvi polovici letošnjega leta realizirali povprečni tečaj v znesku 1088 dinarjev in izvozni tečaj v znesku 1128 din za en dolar. Novi tečaj tudi omogoča pomembno razdelitev v akumulaciji, ker družbeni skupnosti ne bodo potrebna več tako znatna sredstva za stimuliranje izvoza kot do sedaj. Tudi po oceni predstavnikov mednarodnega monetarnega sklada ta tečaj ustreza našim realnim možnostim in monetarni sklad je pripravljen pomagati v obliki kreditnih pogodb in poslov.

Ceprav smo se pri tej reformi oprli predvsem na lastne moči in se usmerili k lastnim rezervam, ki so zelo velike, je dejal tovariš Kraigher, bi želel omeniti tudi ugodne razgovore, ki smo jih v preteklih mesecih zaklju-

(Dalje na 7. strani)

ka predvsem zaradi ukrepov, ki so jih sprejeli samoupravni organi na račun znižanja materialnih in režijskih stroškov. Kljub višji vsoti osebnih dohodkov je njihov delež v čistem dohodku manjši zaradi nižje stopnje rasti zaposlenih in že obravnavanih omejitev v povečevanju povprečnih osebnih dohodkov.

Na plansko predvidena razmerja razdelitve celotnega dohodka vpliva še zvišanje cen gotovih izdelkov, ki znaša 8 % od dohodka in zelo ostri ukrepi nasproti tovarnam, ki so lani poslovno dobo zaključile s poslovno izgubo, letos pa se jim zato ne zagotavlja sredstev, razen tovarni radijskih sprejemnikov zaradi izjemnega položaja. Ostale tovarne morajo doseči najmanj take rezultate, da krijejo poslovne stroške in osebne dohodke, vključno z dolgoročnimi obveznostmi.

Plačana realizacija je že vsa leta izredno preež problem, ki doslej ni bila realizirana več kot 85 % od fak-

turirane realizacije. Vse dosedanje razprave v podjetju so pokazale, da na to vpliva konec vsakega leta izredno povečan blagovni promet zaradi visoke dinamike proizvodnje, ki tedaj nabira manjkajoči odstotek do realizacije proizvodnega plana, na drugi strani pa se prav koncem leta zato povečujejo terjatve do kupcev, kar ima za končno posledico preizek odstotek plačane realizacije. Razprave okoli tega problema so bile zelo ostre in kritične in so vsestransko osvetlile objektivne in subjektivne težave, nadaljevale so se tudi pri obravnavi predloga plana. V prvem predlogu plana je bila plačana realizacija določena v enotnem odstotku kot lani ter je po sklepu samoupravnih organov zvišana za 3 % tako, da bi bila dinamika obračunavanja obratnih sredstev angažiranih v blagovnem prometu letos takale:

Faktor	plačane realizacije	Koeficient	Vezava v dneh
Domači trg	88,83	8,96	41
Izvoz	70,00	3,33	110
Skupaj	87,00	7,69	47
Real. po ZR-64	64,00	6,10	60

Premik v faktorju plačane realizacije predstavlja za več kot dve milijardi dinarjev manj terjatev do kupcev. Samoupravni organi prodajno servisne organizacije menijo, da bo na domačem tržišču kljub objektivnim težavam to nalogo mogoče realizirati, pri izvozu pa bo to terjalo izrednih naporov, ker je potrebno upoštevati močno povečan izvoz v drugem polletju in dolge plačilne roke.

Poslovni stroški so bili letos zelo podrobno obravnavani in nasproti predlogom znižani za 1,70 %, od tega materialni stroški za 2,04 %, izdelavni stroški za 1 % in re-

zijski stroški za 5 %. Skupni prihranek, ki se zmanjšuje za naknadno določene stroške bazičnega razvoja, znaša 480 milijonov dinarjev.

Stroški skupnih služb se po sprejetih ukrepih znižujejo za 196 milijonov dinarjev. Njihova udeležba v celotnem dohodku podjetja se v primerjavi s preteklim letom precej zniža, in sicer:

Delež v celotnem dohodku v — Funkcionalni stroški — osebni dohodek — brez dodatnih stroškov, ki lani niso zajeti v stroškovniku

	1964	1965
	2,91	2,63
	2,30	2,27
	5,21	4,90
	5,21	4,65

Od stroškov skupnih služb se samo stroški blagovnega prometa gibljejo takole:

blagovni promet stroški PSO (funkc. stroški in osebni dohodki)

	1964	1965
	100,00	100,00
	3,62	3,21
		127,3
		118,1

Udeležba stroškov skupnih služb se v celotnem dohodku letos precej znižuje, čeprav se ti stroški absolutno povečujejo, vendar z nižjo stopnjo kot poslovni stroški tovarn.

Za razdelitev teh stroškov na tovarne je s planom uveljavljen naslednji način delitve:

Funkcionalni stroški
Uprava (celotni dohodek, zmanjšan za prometni davek) PSO — domači trg (delilni ključ)
PSO — izvoz (delilni ključ)
Nabavna organizacija (uvoz po tovarnah)
Osebni dohodek
Uprava (planirani osebni dohodki tovarn)
PSO — domači trg (delilni ključ)
PSO — izvoz (delilni ključ)

Zaključek tekmovanja mladine za dvig produktivnosti

(Nadaljev. s 1. strani)

žejo tovarne: Avtomatika, 85: 15), Radiosprejemniki (76:24), Elementi in Avtoelektrika (73: 27). Najneugodnejše razmerje pa kažejo naslednje tovarne: Elektronika (46:54), Naprave (6:94) in Polprevodniki (0: 100).

Če nadalje upoštevamo, da tekmovalci po normi, ki dose-gajo povprečno normo enote, v kateri delajo in tekmo-valci, ki delajo po času, pod pogojem, da oboji nimajo kazenskih točk zaradi delovne nediscipline in pri-bitnih točk za dajanje pred-logov za izboljšave, prejme-jo po 5 točk, bi podjetje kot celota moralo imeti povpreč-je 5,0 doseženih točk. Iz ta-belaričnega pregleda pa je razvidno, da je rezultat za vse podjetje 4,40, da je samo Elektronika z nad 5,0 točkami, vse ostale tovarne pa so iz-pod, iz česar moremo skle-pati, da mladina ne dosega povprečne norme enote, ali pa ne dosega povprečne enote in ima razen tega privatne izho-de in izostanke. Pri tem si moramo zastaviti vprašanje, kaj je razlog za takšno sta-nje, ter ali smo podvzeli ukrepe za izboljšanje dela mladine.

Na podlagi zelo plodnega udejstvovanja mladine v daja-nju koristnih in umestnih predlogov za izboljšave in ra-cionalizacijo proizvodnih pro-cesov in proizvodov v mla-dinskem tekmovanju 1963/64, je bilo pričakovati, da bo to-zadevno uspeh v mladinskem tekmovanju 1964/65 še boljši, vendar se pričakovanja niso izpolnila. Medtem, ko smo lani zabeležili preko 200 pred-logov, od katerih je samo en tekmovalec dal 45 predlogov, je letos bilo zabeleženih vsega 6 sprejetih in potrjenih pred-logov za izboljšave.

Mesto	Tovarna	Število tekmovalcev po uč. po času skupaj točk				Povprečno				Najboljši tekmovalci po učinku				Naj-oljši tekmovalci po času			
						M	Priimek	EE	SM	točke	M	Priimek	EE	SM	točke		
1	73	Elektronika	62	73	135	6,22	1 Nagode	73	214	61,80	več tekmovalcev z 0 točkami						
						2 Malovrh	73	214	34,85								
						3 Troha	73	215	28,66								
2	76	Polprevodniki	—	72	72	4,91	1 —	—	—	—	1 Medvešček	76	669	1,41			
						2 —	—	—	—	—	2 več tekmovalcev z 0 točkami						
						3 —	—	—	—	—	3 —						
3	40	Elementi	326	118	444	4,90	1 Kukman	11	110	16,71	1						
						2 Kirn	11	110	14,76	2	več tekmovalcev z 0 točkami						
						3 Kužnik	09	912	13,92	3							
4	75	Mer inštrum.	51	43	94	4,82	1 Rakovec	75	628	14,47	1						
						2 Mokorel	75	621	11,54	2	več tekmovalcev z 0 točkami						
						3 Šparovec	75	628	11,20	3							
5	71	Elektromotorji	142	69	211	4,70	1 Gasar	02	220	14,75	1						
						2 Gartner	03	315	12,40	2	več tekmovalcev z 0 točkami						
						3 Mesec	02	225	9,12	3							
6	11	ZZA	31	315	346	4,67	1 Jerala	36	361	7,09	1						
						2 Kermeli	36	364	6,30	2	več tekmovalcev z 0 točkami						
						3 Čeh	36	367	6,01	3							
7	30	Elektromehan.	668	336	1004	4,43	1 Starman	31	320	28,13	1 Anderle	18	595	2,14			
						2 Bukovšek	10	560	25,60	2 Zgajnar	25	650	0,71				
						3 Marjanovič	31	320	21,56	3 več tekmovalcev z 0 točkami							
8	70	Avtoelektrika	194	73	267	4,42	1 Černe	70	223	19,12	1						
						2 Martinuž	70	223	10,81	2	več tekmovalcev z 0 točkami						
						3 Orel	70	223	10,29	3							
9	60	Aparati	109	107	216	4,18	1 Mohor	70	710	9,47	1						
						2 Grahek	40	401	9,13	2	več tekmovalcev z 0 točkami						
						3 Zgajnar	70	710	9,00	3							
10	72	Naprave	10	109	119	3,72	1 Klopčič	72	162	8,18	1						
						2 Podlogar	72	162	7,40	2	več tekmovalcev z 0 točkami						
						3 Kralj	72	172	3,49	3							
11	50	Avtomatika	181	31	212	3,56	1 Obrak	14	130	9,63	1						
						2 Zajc	75	750	9,50	2	več tekmovalcev z 0 točkami						
						3 Rakovič	14	210	8,67	3							
12	77	Usmer. naprave	30	20	50	3,52	1 Nahtigal	00	661	15,54	1						
						2 Vidmar	00	661	9,56	2	več tekmovalcev z 0 točkami						
						3 Spendal	0	662	8,81	3							
13	59	Sprejemniki	152	48	200	3,35	1 Ukmar	85	030	12,28	1						
						2 Mevlja	35	080	11,53	2	več tekmovalcev z 0 točkami						
						3 Svagelj	84	040	11,46	3							
14	74	Kondenzatorji	97	23	120	3,32	1 Jakša	00	175	16,85	1						
						2 Kapš	00	190	15,58	2	več tekmovalcev z 0 točkami						
						3 Golorič	00	175	14,07	3							
Podjetje skup.		2053	1437	3490	4,40	1 Nagode	73	73	214	61,80	1 Anderle	30	18	595	2,14		
						2 Malovrh	73	73	214	34,85	2 Medvešček	76	76	669	1,41		
						3 Troha	73	73	215	28,66	3 Zgajnar	30	25	650	0,71		
						4 Starman	30	31	320	28,13	4						
						5 Bukovšek	30	10	560	25,60	5 več tekmovalcev z 0 točkami						

Nabavna organizacija (uvoz po tovarnah)

Delilni ključ za razdelitev stroškov prodajne organizaci-je so izračunani po dejansko vloženem in vrednotenem delu pri prodaji izdelkov po-samezne tovarne, dočim so za ostale organizacijske enote izračunani iz znanih planskih podatkov.

Dejansko razpoložljivi stroš-ki in osebni dohodki se ugotavljajo od realiziranih osnov po posebnih faktorjih, ki so v planu izračunani.

S tem je zagotovljena od-visnost razpoložljivih sred-stev posameznih organizacij-skih enot skupnih služb od realizacije tovarn odnosno blagovnega prometa in se ta sredstva ne morejo formirati neodvisno od doseženih re-zultatov tovarn. Vsota pre-koračitev funkcionalnih stroškov nasproti dejansko raz-položljivim sredstvom v vi-šini 20 % obračuna v škodo osebnih dohodkov, vsak pri-hranek na funkcionalnih

stroških pa v enakem deležu povečuje osebne dohodke.

V razpravah o gospodar-skem planu je bil precej kri-tiziran način razdeljevanja stroškov, zlasti delilni ključ prodajne organizacije in je bilo določeno, da je treba iz letos delilni mehanizem iz-popolniti, delilne ključne pa ob sodelovanju tovarn re-vidirati.

Za tovarne so v skladu z določili pravilnika o delitvi osebnih dohodkov podjetja določeni planski faktorji za formiranje osebnih dohodkov v odvisnosti od eksterne re-alizacije in gibanja vkalku-liranih stroškov.

Praktično je po planskih podatkih za vsako tovarno izračunan faktor

— koliko stroškov sme imeti na enoto eksterne re-alizacije in

— koliko osebnih dohodkov lahko formira na enoto eksterne realizacije.

Odvisno od dejanske ek-sterne realizacije vsaka to-varna formira vsoto osebnih

dohodkov, pri čemer imajo presežki ali prihranki na stroških enak učinek na vsoto osebnih dohodkov kot pri skupnih službah.

Dohodek tovarn je bil v planu razdeljen po zakonitih predpisih, dokončna razdeli-tev čistega dohodka s preli-vanjem sredstev v okviru podjetja pa je izdelana po sklepu upravnega odbora podjetja (29. seja UO) in do-ločilih statuta. Notranja raz-delitev sredstev temelji na principu, da mora vsaka to-varna kriti najprej obveznos-ti, ki izvirajo iz delitve do-hodka vključno z lastnimi dolgoročnimi obveznostmi, šele nato lahko krije osebne dohodke.

Dokončna razdelitev sred-stev po tem načelu je ta-kale:

Čisti dohodek	100,0
Skupni posl. sklad	± 0,8
Skupni rez. sklad	± 0,6
Čisti dohodek I.	100,0
Obvezni rez. sklad	1,5
Skupni rez. sklad	1,4

Prisp. za Skopje	0,4
Čisti dohodek II.	97,1
Amortizacija	4,2
Razpolož. sredstva (nasproti CD)	101,3
Anuitete	100,0
Osební dohodek	15,7
Ostanek razpoložljivih sredstev	78,7
	5,6

Strukturna razdelitev sred-stev čistega dohodka odnosno razpoložljivih sredstev kaže:

— da se v skladu z določili 18. in 18. člena statuta for-mira skupni poslovni sklad v višini 0,8 % sredstev čiste-ga dohodka podjetja za krit-jе poslovne izgube tovarni radijskih sprejemnikov,

— da se v skladu z dolo-čili 22. člena statuta formi-ra skupni rezervni sklad za kritje dolgoročnih obveznosti skupnih služb (anuitete),

— da znašajo obvezni pri-spevki iz čistega dohodka vključno z rezervnim skla-dom 2,9 % od čistega dohod-ka,

— da se razpoložljiva sred-stva za dokončno razdelitev

formirajo iz čistega dohodka zmanjšane za obvezne da-jatve iz razpoložljivih amor-tizacijskih sredstev. Razpo-ložljiva sredstva so za 1,3 % večja od čistega dohodka, — da znašajo dolgoročne obveznosti 15,7 % od razpo-ložljivih sredstev, osebni do-hodki 78,7 % in da ostane v podjetju prostih sredstev 5,6 %.

Vse poslovne enote v pod-jetju krijejo za tovarni na-prav in radijskih sprejemni-kov dolgoročne obveznosti v višini 17,62 % od ostanka raz-položljivih sredstev, z ostali-mi sredstvi za prosto razpo-laganje v skladu z lastnimi potrebami in interesi pod-jetja.

Sredstva, ki jih tovarne od-stopajo za skupni poslovni sklad in za kritje dolgoro-čnih obveznosti, predstavlja-jo posojilo. Posojilni pogoji morajo biti definirani v dveh mesecih po sprejemu gospo-draskega plana.

Zelo pomembno je, da so samoupravni organi odločno

Nalijmo si v čaše čistega vina

(Nadaljevanje s 3. strani)

tem stališčem ugovarjamo tako kot smo ugovarjali na navedenem zasedanju.

Najprej moramo ugotoviti, da se podatki finančne službe podjetja ne ujemajo s podatki tovarne, ker je finančna služba upoštevala samo plačano realizacijo, naši podatki pa govorijo o fakturirani realizaciji. Jasno je torej, da pri tem nastane razlika, ki ne poučenega človeka lahko zavede v netočno sklepanje.

Kakšna so pojasnila finančne službe? Navedli bomo predvsem tiste elemente s katerimi finančna služba izpodbija opravičenost naših trditvev.

Finančni sektor trdi, da je ugodnejši rezultat v tovarni v letu 1965 pripisati pretežno posledici odprave prometnega davka, ne pa racionalizaciji v poslovnem procesu, ter da se po predlogu tovarne vsota OD povečuje za cca 338 milijonov, s čimer se izkoristi 60% prihrankov na račun prometnega davka.

Tej trditvi preprosto ugovarjamo iz več razlogov. Prejšnja leta, ko je bila samo naša tovarna obremenjena s tem davkom in je bila v slabih finančnih situacijah, nam ni nihče rekel, da smo v tako slabi situaciji prav zaradi obveznosti, ki jih imamo s

plačilom tega prometnega davka. Danes pa se nam očita, da smo situirani samo zaradi oprostitve tega davka. V ilustracijo, da je pri nas posredno bilo tudi nekaj racionalizacije pa moramo povedati, da je tovarna od leta 1962 dalje znižala cene svojim izdelkom za cca 400 milijonov dinarjev ob istočasni podražitvi reprovromateriala, ki je sicer več ali manj prizadelo vse tovarne. Vendar neke smo našli rezerve, da smo lahko prešli do takega zniževanja cen. Ali ni to dokaz neke racionalizacije, ali dviga produktivnosti ali zniževanja stroškov, ali nekih drugih momentov? Ali niso to elementi, ki opravičujejo upoštevanje naših predlogov?

V nadaljevanju bomo to še bolj osvetlili.

Že prej smo navedli, da se naši podatki razlikujejo od podatkov finančne službe zaradi tega, ker tovarna prikazuje fakturirano realizacijo. Kasneje bomo lahko naše podatke točneje prikazali, ker jih danes zaradi odsotnosti odgovornih uslužbencev ne moremo. Vsekakor pa lahko trdimo da naši podatki, tudi po preverjanju ne bodo bistveno odstopali od sedanjih.

Tako finančna služba podjetja v odstotkih prikazuje naslednje:

	Neto produkt na zap. tovarne tovar. avtoizd.		OD na zaposlenega vse tov. tovar. avtoizd.	
1962	100	100 (100)	100	100
1963	139	125 (140)	119	118
1964	141	138 (161)	147	132
1965	176	157 (189)	169	178

V oklepaju so odstotki izračunani na podlagi naših podatkov. Iz gornje primerjave je torej razvidno, da neto produkt tovarne po podatkih finančne službe je vsa leta manjši od povprečnega neto produkta vseh tovarn. Naši podatki pa prikazujejo čisto

drugačno sliko. Nadalje finančna služba trdi, da se s sprejetim predlogom upravnega odbora o povišanju OD naši tovarni za 35%, osebni dohodki povečujejo hitreje kot v ostalih tovarnah. S takim prikazovanjem stvari, vsakdo dobi vtis, da je zahteva naše tovarne neupravičena in anahronistična.

Tako prikazovanje situacije vpliva in sugerira članom DS, ki niso detajlno in pravilno obveščeni, da zavzemajo negativna stališča do naše tovarne. Spodnje pojasnilo bo zadevo prikazovalo v drugi luči.

V letu 1964 je bilo povprečje OD naše tovarne 36.113 din in tako smo na lestvici zavzemali 13. odnosno zadnje mesto med tovarnimi. Z upoštevanjem predloga UO podjetja za povečanje OD za 35% bi naša tovarna zavzemala 7. mesto z 48.753 din povprečnega OD, odnosno bi zavzemala 10. mesto, če bi upoštevali povprečni skupni OD tovarne za leto 1964 in 1965. Po našem predlogu povečanja OD za 48,3% zavzemamo na lestvici 3. mesto s 53.070 din povprečni OD.

Pripomniti moramo pri tem, da se s prikazovanjem 35%, odnosno 48,3% povečanja OD, z ozirom na sklep UO podjetja, da se lahko OD zviša največ do 20%, zavaja še tako dobro mislečega človeka.

Zato moramo povedati, da je odstotek povečanja tako visok samo zaradi nizkega povprečja OD v letu 1964, to se pravi zaradi nizke startne osnove pri obračunavanju povečanja od leta 1964 na leto 1965. Zneski povprečnih OD pa kot je bilo prej razvidno dajejo zadevi povsem drugo sliko in opravičujejo naše zahteve.

S tem ugovarjamo trditvam finančne službe, da z naše strani predlagano zvišanje OD ne temelji na ekonomskih rezultatih tovarne, temveč na sredstvih, ki ostanejo tovarni na račun odpravljenega prometnega dav-

(Tovarne 100)	1962	1963	1964	1965
Vrednost proizvod.	12,5	13,7	13,7	13,8
Celotni dohodek	7,6	9,2	8,1	10,0
Neto produkt	6,0	8,0	8,3	8,7
ČD	3,1	5,6	5,7	8,3
OD	3,3	6,5	4,7	6,1
Ostanek ČD	1,9	—	12,0	17,5

S tem je prikazano, da se delež tovarne v skupnem uspehu tovarn povečuje, obenem pa podatki odnosno dinamika gibanja teh elementov naše tovarne v primerjavi s tovarnimi skupaj, kažejo porast čistega dohodka in ostanka ČD, kar mora biti glavno merilo za delitev OD.

Če sedaj zapustimo bolj strokovno prikazovanje podatkov in si ogledamo nekoliko bolj enostavnejše razloge, ki jih naš kolektiv postavlja in se na osnovi njih sprašuje zakaj ni ugodno našemu predlogu, bomo zasledili marsikatero potrditev pozitivne rešitve našega predloga.

V čem je stvar?

Iz tabele A-IV gospodarskega plana je razvidno, da ob upoštevanju zvišanja OD za 35% kot to predvideva gospodarski plan, naša tovarna bi od ČD odvedla za OD 61,8%, to je razmerje OD: ostanek ČD 61,8%: 38,2%. Ob upoštevanju našega predloga pa bi bilo razmerje cca 69:31. Vsekakor ima naša tovarna eno izmed najugodnejših razmerij, v primerjavi z drugimi posameznimi tovarnimi. Danes torej, ko imamo na razpolago ČD smo postavljeni pred dejstvo, da moramo letos ostati v okvirju povprečja vseh tovarn, na drugi strani pa posamezne tovarne izstopajo iz tega povprečja ne da bi za to imele minimalne pogoje.

Kaj lahko store v tem primeru družbeno-politične organizacije in samoupravni organi v tovarni, če kolektiv postavlja vprašanje, da tovarne, ki planirajo izgubo (negativno razliko) so imele in imajo večje OD, poleg tega pa nekatere tovarne imajo eno ali več prostih sobot.

Lahko mirnega srca trdimo, da je naš kolektiv v svoji kratki življenjski dobi z nesebičnim in neumornim delom s samoupravljanjem, dosegel velike uspehe in gospodarski rentabilnost, kljub zelo neugodnim finančnim in

ka. Proti temu govori še en podatek, ki smo ga že prej navedli in sicer, da smo v lanskem letu, ko prometni davek še ni bil odpravljen, pokrili vse naše obveznosti, od ostanka ČD pa smo celo krili izgubo drugim tovarnam.

Tudi iz ostalih pojasnil, ki jih je dala finančna služba podjetja in ki ugovarjajo našemu predlogu se v glavnem naslanjajo, kot smo že omenili, na podatkih, ki se razlikujejo od naših in so analogno temu take trditve odnosno ugotovitve nepravilne.

Zelimo pa še navesti delež naše tovarne v skupnih rezultatih tovarn in sicer:

drugim predpisom. Tako smo le pričakovali, da nam bo tako, gospodarjenje prineslo lepše čase in da bomo od naših naporov le nekaj dobili.

Ne trdimo, da drugi kolektivi niso vlagali naporov in da niso imeli težav. Lahko rečemo, da nekateri imajo slične probleme, kot smo jih tukaj navedli in bi v nekem smislu ta izvajanja veljala tudi za njih.

Vprašanje zase je kvalifikacijska struktura zaposlenih v naši tovarni. Očita se nam, da je naš kvalifikacijski sestav nizek. Mnenja smo, da je kvalifikacijski sestav le delno merilo za višino OD, važen je ČD, to se pravi, važno je koliko kdo dela in koliko kdo napravi.

Nelogičen primer bomo sedaj navedli. Povprečno število točkovnih vrednosti delovnega mesta v tovarni električnih naprav je 22,9, povprečni OD 50.318 din pri razmerju ČD: OD 92,1:7,9. V tovarni v Novi Gorici pa naj bi bilo razmerje ČD: OD 61,8: 38,2 s povprečnim OD din 48.753 in s kvalifikacijsko strukturo 23,8 točk.

Sprašujemo se kje je tukaj objektivnost in logičnost. Takih in podobnih primerov in ugotovitev bi lahko še naprej navajali, mislimo pa, da je to dovolj in da je naš kolektiv s temi pojasnili in navodami upravičen do svojih zahtev.

Ob zaključku želimo podati še nekatere ugotovitve.

Zelo nas čudi, da naletimo pri reševanju tega vprašanja na take ovire, ki so obremenjene z neotipljivimi argumenti in opazimo odpor do ureditve problema. Na drugi strani n. pr.: je razvidno, da predvideva prvotni predlog gospodarskega plana povečanje štev. ljudi v central. nabavni službi in v PSO. Mimogrede naj povemo, da je bilo na tem zasedanju DS povedano, da je upravni odbor naročil izdelavo novega plana zaposlovanja, ki naj spričo

novih ekonomskih uspehov predvidi zmanjšanje števila zaposlenih. Rok je bil 15. 7. 1965, vendar na zasedanju DS ni bil predložen. Sicer to vso zadevo ne menja, temveč postavljamo vprašanje, zakaj je bilo prvotno predvideno povečanje števila zaposlenih, saj skoraj na vsakem sestanku govorimo, da je v teh službah preveč ljudi in celo team o notranji ekonomiki podjetja npr.: predvideva odstopanje celotne operativne nabavi tovarnam. Naša tovarna pa je celo izrecno zahtevala kompetenco prodaje naših izdelkov industriji zase — kar danes praktično že dela. Na drugi strani, ko še ni novih podatkov o planu zaposlovanja pa je bilo vendar dodatno predložena članom DS tabela razdelitve OD skupnih služb (A—V), ki predvideva sicer v skupnem znesku nižje OD za skupne službe, vendar pa se sprašujemo, kako je mogoče, že sedaj izdelati to tabelo, če še ni bil izdelan nov plan zaposlovanja in torej ne vemo, kakšno bo novo število zaposlenih.

Vprašanje zase je tudi upravičenost predložene razdelitve funkcionalnih stroškov skupnih služb, odnosno načina razdelitve in sploh obračunavanja odnosno ugotavljanja teh stroškov. To je vprašanje, ki tare marsikoga in je to predmet široke diskusije, ki bo moral v najkrajšem času priti na dnevni red.

Tudi sklep UO podjetja, da naj se upošteva gospodarski plan pri obračunavanju faktorja za OD za mesec junij menimo, da je protizakonit. Pri tem nastane vprašanje, ne da bi imeli namen zmanjšati avtoriteto UO, ali lahko upravni odbor sprejme tak sklep, ki naj se ga pridržuje vso enoto, če vemo da je v izključni kompetenci DS sprejem odnosno potrditev gospodarskega plana. Kako torej upravni odbor tako sklepa, če je DS šele 16. 7. 1965 razpravljal o gospodarskem planu in v kolikor je plan sprejet se ta sklep DS podjetja avtomatično uporabi s 1. naslednjega meseca? Kaj pa če DS predloženega gospodarskega plana ne bi sprejel?

Se in še je takih primerov in zadev, vendar dovolj naštevaja.

Končni vtis, ki so ga dobili člani DS podjetja iz Nove Gorice je tak:

Tako predsednik DS, kot referent s strani službe sta v junijih izvajanjih potencirala in s prebiranjem poudarjala ter podajala pojasnila finančne službe, ki so kot smo že omenili, negativno prikazovala situacijo pri nas, zaradi razlik v zajemanju podatkov.

Jasno je torej, da na podlagi takega prikazovanja problemov s strani dveh tako avtoritativnih oseb, je moralo vplivati na odločitev s (Dalje na 8. strani)

Izvillečki iz sklepov samoupravnih organov

Sklepi 11. seje UO podjetja (23. 7. 1965)

• UO pobilša finančni sektor podjetja ter direktorja tega sektorja, da v skladu z gospodarskimi ukrepi ustrezno ukrepa. Upravne odbore tovarne je potrebno obvestiti, da na podlagi materialov o novih gospodarskih ukrepih, ki jim bodo poslani, razpravljajo in ustrezno odločajo. Finančni sektor podjetja se tudi zadoži, da o izvajanju ukrepov poroča UO in DS podjetja.

• V zvezi s predlogom za dodatni izvoz v letu 1965 je UO sprejel naslednje sklepe:

a) UO predlaga delavskemu svetu podjetja v potrditev sklep, da se realizira dodatni izvoz v znesku 600.000 \$ in sklene ustrezne pogodbe z Jugobanko. Za nadaljnjih 200.000 \$ pa UO soglašja, da se vnesajo kot pogodni znesek v našo pogodbo z Jugobanko.

b) UO sprejema sklep, da se izvrši rebalans notranje razdelitve deviznih sredstev oz. uvoznega reprodukcijskega materiala, če so devizna sredstva že angažirana, na škodo tovarn, ki niso udeležene v dodatni izvozi obveznosti.

c) Dodatna izvozna obveznost naj se realizira po enakih cenah, kot so bile v veljavi v II. polletju 1964 in v sporazumu s prizadetimi tovarnami.

d) Da se zagotovi realizacija potrebne proizvodnje v tovarnah, je nujno potrebno, da se izvrši že dogovorjena zadolžitve proizvod, sektorja za stalno in tekočo spremljanje izvrševanja proizvodnih obveznosti za izvoz v II. polovici leta 1965.

e) V zvezi s pokrivanjem negativnih razlik naj finančni sektor kompleksno obdelava problematiko pokrivanja, ki izvira iz rednega izvoznega plana in dodatnega izvoznega plana za letošnje leto, pri čemer je dodatno izvoz obveznost tretirati tako, da bo pokrivanje stimulativnejše za tovarne, ki dodatno izvažajo.

• UO se strinja s podanim poročilom in mnenji komisije za pregled stroškovnika skupnih služb in obvezuje skupne službe, da zaključke komisije upoštevajo pri izdelavi rebalansa gospodarskega plana. V kolikor se predlogi komisije ne bodo realizirali, morajo službe podati poročila, ki jih bodo poslali ob rebalansu plana. Plan znižanja zaposlenih pa mora organizacijsko-kadrovski sektor pripraviti do 22. avgusta, pri čemer je dolžan upoštevati predvideno znižanje po predlogu komisije.

• UO predlaga DS podjetja v potrditev predloga pravilnika o delitvi OD za Tovarno radijskih sprejemnikov Sežana s pripombo, da mora tovarna nagrade vajencem uskladiti s sklepom 4. seje DS z dne 16. 7. 1965, in drugimi korekturami, ki izvirajo iz novega začasnega pravilnika o medsebojnih delovnih

razmerjih.

• UO predlaga DS v potrditev predloga pravilnika o delitvi OD Tovarne električnih merilnih instrumentov Otoče s pripombo, da je 10% povišanje števila točk možno oz., da je tolažje tega povišanja sprejemljivo, vendar pa UO smatra, da DS tovarne lahko nameni del sredstev za izplačila teh povišanj le v okviru mase OD in razmerij, določenih z gospodarskim planom podjetja.

• V zvezi s predlaganimi spremembami in dopolnitvami pravilnika o delitvi OD podjetja je UO sprejel naslednje sklepe:

a) Komisija za OD podjetja naj predlaga novo formulacijo čl. 55 pravilnika o delitvi OD podjetja, ki bo predvideval nagrado ob prekinitvi delovnega razmerja.

b) UO se strinja, da se dopolni čl. 54 pravilnika tako, da se glasi:

„Za čas odsotnosti z dela med odpovednim rokom, ko delavec išče zaposlitev, pripada delavcu za čas, določen v čl. 225 začasnega pravilnika o medsebojnih delovnih razmerjih...“

c) Pravilnik o delitvi OD naj se dopolni z določilom, da enote v okviru izračunane mase za OD po kriterijih, ki so določeni v pravilniku o delitvi OD, samostojno pre-razpodeljujejo sredstva za OD na delovne enote, delovna mesta oz. po lastnih kriterijih s tem, da se masa, obračunana po določilih pravilnika o delitvi OD oz. z gospodarskim planom podjetja ne sme prekoračiti. Predlagamo, da se s temi določili dopolni čl. 37 pravilnika o delitvi OD podjetja.

Tovarne so obvezane, da spremembe pravilnikov o OD pošiljajo org. kadr. sektorju, ki jih bo proučil in upošteval pri izpolnjevanju sistema nagrajevanja v podjetju.

• Čl. 41 pravilnika o delitvi OD se spremeni v tem smislu, da se besede »nadurno delo« preformulirajo v »podaljšani delovni čas«. Višina OD za delo v podaljšanem času je lahko največ za 50 odst. višja od osnove za redni delovni čas.

d) Sprememba čl. 16 do 27 pravilnika o delitvi OD podjetja naj se izvrši v smislu predlogov komisije za OD podjetja in sicer:

1. izplačani OD tovarn
2. dosežena eksterna proizvodnja
3. znižanje cen nabavljene- ga materiala
4. doseženi funkcionalni stroški.

Pri tem mora gospodarski plan določiti naslednja merila:

- delež OD nabavne organizacije na enoto izplačanih OD tovarn
- delež OD na enoto eksterne proizvodnje
- delež pozitivne oz. negativne razlike v cenah nabavnega materiala, ki zvišuje oz. znižuje OD
- delež funkcionalnih stro-

škov nabavne organizacije na enoto uvoza.

Za izvozno dejavnost naj bi se upoštevale v pravilniku o delitvi OD PSO iste osnove kot so že sedaj določene v pravilniku o delitvi OD podjetja, v kolikor ne bi s predvideno reorganizacijo v letu 1966 prišlo do takšnih organizacijskih sprememb, da bi izvozna dejavnost imela polnoma drugačen položaj kot ga ima sedaj. Za leto 1965 naj upoštevajo nabavne organizacije in PSO za izvozno dejavnost iste kriterije, ki jih določa gospodarski plan podjetja za leto 1965. V zvezi s tem naj se tudi popravi oz. dopolni ali spremeni posamezni členi v pravilniku o delitvi OD podjetja, ki se nanašajo na uvozno oz. izvozno dejavnost. V kolikor bi nabavna organizacija spadala tudi v naslednjem letu organizacijsko v upravo podjetja, se mora- jo dopolniti tudi odgovarjajoči členi pravilnika o delitvi OD podjetja, ki se nanašajo na upravo, in pravilnik o delitvi OD uprave podjetja.

• UO predlaga delavskemu svetu podjetja, da se stimulacija za znižanje izostankov ne uvede, ker bi to pomenilo odmik od politike nagrajevanja po delu.

Sklepi 11. seje UO Elektromehanike (19. in 20. 7. 1965)

• Upravni odbor imenuje strokovno komisijo za ureditev analitične evidence osnovnih sredstev družbenega standarda, v sledečem sestavu:

1. Andrej Varl, predsednik — vodja oddelka za stan. izgradnjo;
2. Branka Nagode, član — vodja knjigov. osnov. sredstev tovarne;
3. Vladimir Kenda, član — pravni referent;
4. Milan Jenko, član — vodja službe soc. zavar.;
5. Marjan Robas, član — referent za investicije;
6. Stane Hudobivnik, član — invent. kontr. osnov. sred.;
7. Jovo Damjanovič, član — predsed. stanov. komisije

Komisija ima naslednje naloge:

1. Vzpostavitev točne analitične evidence stanovanjskega fonda in ostalih osnovnih sredstev družbenega standarda:

- fizične
- finančne
- 2. Vzporedno s prvo točko ugotoviti pravne odnose, to je lastniško pravico, zemljiško knjižne zadeve ipd.
- 3. Zbrati vse potrebne oziroma karakteristične podatke o stanovanjih in nosilcih stanovanjske pravice, oceniti vrednost posameznih stanovanj v okviru bloka, pripraviti vse potrebno za izvedbo revalorizacije stanovanj, ugotoviti amortizacijo ter izdelati predlog za predvideno organizacijo upravljanja s stanovanjskim fondom.
- 4. Vzpostaviti statistične evidence.
- 5. Ugotoviti in predlagati samoupravnim organom po-

trebno likvidacijo osnovnih sredstev družbenega standarda.

6. Vsa osnovna sredstva je potrebno oštevilčiti z inventurnimi številkami.

7. Izdelati izčrpno poročilo in ga posredovati UO tovarne. Poročilo naj vsebuje tudi vrednost dokumenta oziroma osnove, na podlagi katere bi se v prihodnje nadaljevalo delo v okviru rednih strokovnih služb ter za izdelavo inventure osnovnih sredstev družbenega standarda.

Komisija naj dela kolektivno. Program dela sestavi sama v smislu njenih zadolžitve. Pri tem naj z individualnimi zadolžitvami postavlja termine in izvrševanje določenih del, ki jih po svoji strokovnosti morajo opraviti posamezniki.

Komisija naj daje upravni odboru občasna poročila o poteku svojega dela.

Rok za izvršitev navedenega dela je 30. november 1965.

• Na podlagi rezultatov, ki so razvidni iz elaborata, je potrebno, da uprava stanovanjske zadruga pazi na to, da posamezniki ne bodo prekoračevali višine odobrenega posojila za gradnjo stanovanja.

• Upravni odbor daje vse priznanje predsedniku in članom komisije za uspešno opravljen pregled poslovanja stnovanjske zadruga Iskra.

• Upravni odbor je potrdil predlog GPS za odpravo odvečnega nekurantnega in odpadnega materiala članom delovnega kolektiva, z namenom, da se ta material čimprej odprda. Navedeni material za gospodarske organizacije ne pride v poštev.

• Upravni odbor je v celoti potrdil predlog GPS za

nagrajevanje delavcev po delovnem učinku v skladišču kovin. Predlog je obravnavala tudi komisija za OD.

Ker je prvi predlog za nagrajevanje večje skupine delavcev na režijskih delovnih mestih, naj odsek za osebne dohodke poroča UO o doseženih rezultatih.

Odsek za osebne dohodke in organizacijski biro naj skupno pripravita navodilo za obračunavanje OD.

Predlagani sistem nagrajevanja velja od 1. 7. 1965.

• Upravni odbor ni potrdil predloga sektorja TK za nagrajevanje po kvalitetni normi za vhodno kontrolo, smatra, da to področje ni zadosti raziskano in ker predlog ne vsebuje tistih elementov, ki bi morali zagotoviti prihranek na stroških. STK naj zadevo ponovno prouči in pripravi nov predlog.

• Upravni odbor ni potrdil predloga PSO za razvrednotenje nekaterih izdelkov, ker je smatral, da za izdelke, ki se poškočujejo na sejmih in razstavah, ne odgovarja naša tovarna.

V zvezi s tem zadoljuje finančni sektor, da zadevo dokončno uredi s centralno finančno službo podjetja.

• Upravni odbor je vzel na znanje poročilo kadrovskega oddelka o opravljenih nadurah v mesecu juniju 1965.

Iz poročila sledi, da se je nadurno delo v mesecu juniju v primerjavi z mesecem majem znižalo oziroma je bilo za nadure izplačanih 38 % manj OD.

Upravni odbor pričakuje, da se bo število nadur v prihodnje še znižalo.

Gospodarska reforma uzakonjena

(Nadaljev, s 4. strani)
Čili s Sovjetsko zvezo in ki bodo znatno olajšali naš sedanji devizni položaj. Razen tega pa bodo tudi razgovori in dogovori, sklenjeni s ČSSR, DR Nemčijo in Poljsko pomemben prispevek k naporom za modernizacijo naših proizvodnih zmogljivosti. V zvezi z reformo pa so sedaj v teku razgovori s

predstavniki vlad ZDA, Anglije, Italije in Francije. To so dežele, ki so tudi naši najpomembnejši zunanjetrgovinski partnerji ter zaradi tega pričakujemo od njih, pač v interesu nadaljnjega širjenja naše blagovne izmenjave, določeno sodelovanje in pomoč pri uresničevanju naše reforme.

(Po »Lj. dnevniku«)

Proizvodnja v juniju 1965

Tovarna	Plan v 000	Izpolnitev v 000	%
ELEKTROMECHANIKA	1.610.345	1.150.067	71,4
ELEMENTI	597.090	526.599	88,2
AVTOMATIKA	481.352	526.145	109,3
RA SPREJEMNIKI	369.316	433.051	117,3
APARATI	350.295	256.195	73,1
AVTOIZDELKI	728.910	569.798	78,2
ELEKTROMOTORJI	190.312	197.299	103,8
NAPRAVE	161.250	215.061	133,4
ELEKTRONIKA	154.894	107.453	69,4
KONDENZATORJI	236.321	166.384	70,4
INSTRUMENTI	132.290	118.905	89,9
POLPREVODNIKI	132.584	182.706	137,8
USMERNIKI	131.660	125.836	95,6
MIKRON	34.500	37.418	108,5
SKUPAJ PODJETJE	5.311.119	4.612.917	86,9

Kadri v podjetju v letu 1963 in 1964

(Nadaljev. iz štev. 27)
Pri razhajanju med kvalifikacijo in delovnim mestom nastopa tako imenovana podkvalificiranost, to je mnogo članov kolektiva opravlja posle, za katerega nima formalnih kvalifikacij. Dostikrat obstaja pravi prepad med tem, kar bi delavci morali znati in kar »formalno« znajo, npr. visoka odgovorna delovna mesta zasedajo poedinci brez potrebnega širšega znanja. Nastopa pa tudi obraten pojav nadkvalificiranosti, sicer redkeje in (zato) z manjšo težo, da so mnogi delavci na delovnih mestih, ki so pod ravni njihove formalne izobrazbe. Nekaj sto poklicnih delavcev opravlja posle priučenih delavcev, vendar je v tem primeru treba opozoriti na dejstvo, da mnogi med njimi niso iz elektromehanskih ali drugih, za naše podjetje potrebnih poklicev.

Poleg navedene splošne kadrovske strukture so obdelani še nekateri drugi kadrovski pokazatelji — premiki iz leta 1963 v 1964. Tako se je povečalo samo število kadrov z visoko ali višjo šolo od 350 na 469 (34% porast), s srednjo šolo od 929 na 1.138 (22% porast), poklicnih delavcev iz

3.812 na 4.336 (14% porast); med poklicne delavce so bili všteti vsi VK, KV delavci in absolventi administrativne šole).

Izboljšana kadrovska struktura pomeni ob boljšem angažiranju kadrov poročstvo za bodoče delovne uspehe. Na drugi strani pa se je v letu 1964 nadaljevala škodljiva praksa, sicer samo v nekaj primerih, da so na novo zasedli visoko odgovorna (VS) delovna mesta — sicer iz notranjih virov kadrov! — poedinci z osemletko ali celo brez nje, kljub jasnim in za podjetje obveznim sklepom UO, da taka delovna mesta zasedajo kadri z ustrežno izobrazbo.

Taka kadrovska politika je bila dolgo, skorajda zgodovinska nujnost, da smo zaposlovali, kot povsod po svetu, v obdobju pospešene industrializacije, kadre, ki niso imeli vselej ustrezne formalne izobrazbe, a so kljub temu uspešno vodili gospodarstvo, zlasti v obdobju njegove ekstenzivne rasti.

Naslednje informacije o kadrovskih strukturah o posameznih strokah nam daje prikaz po poklicih:

s srednjo šolo 244 21,5
Skupaj 1.138 100,0

V strukturi srednjestrokovnih so močno zastopani netehniški poklici. Pogosto obravnavano razmerje med VS: SS je 1:2,43 in kot tako nezadovoljivo, saj bi moralo biti najmanj 1:3 in navzgor.

Tabela 4: Kadri s poklicno šolo po posameznih strokah: Število %

Administrativna šola	104	3,1
Mojstrska šola	148	4,4
strojne stroke		
Mojstrska šola	74	2,2
elektro stroke		
Poklicne šole		
— finomehanik	226	6,8
— orodjar	197	5,9
— ostali strojni poklici	979	29,3
— tel. mehaniki	42	1,3
— TT mehaniki	178	5,3
— radiomehaniki	204	6,1
— ostali elektro poklici	416	12,4
— ostale poklicne šole	776	23,2
Skupaj	3.344	100,0

Pri poklicnih delavcih niso bili vključeni v obdelavo tečajniki zaradi težjega grupiranja širokih in pestrih nazivov, ki jih je dobiti v tej kategoriji delavcev.

O kadrovskih dogajanjih — premikih daje mnogo zanimivih podatkov sistematizacija delovnih mest. Najhitreje so porasla od leta 1963 v 1964 najvišje ocenjena delovna mesta, tako VS iz 1.189 na 1.473 (24% porast), SS iz 1.616 na 1.913 (18% porast), medtem ko so bile nekatere kategorije delovnih mest, zlasti nižje vrednotene, počasneje v rasti (izpod 14% povprečnega povečanja kadrov v podjetju).

(Dalje prihodnjič)

Dopisujte v Iskro!

Nalijmo si v čaše čistega vina

(Nadaljev. s 6. strani)

strani članov DS. Čeprav so člani DS podjetja iz Nove Gorice primerno utemeljevali svoj predlog, in bi lahko dali še več pojasnil v kolikor bi to bilo zahtevano, naš predlog ni bil sprejet. Z ozirom na to so člani DS podjetja iz Nove Gorice, smatrali, da je njihov kolektiv v neenakopravnem položaju in so na zahtevo delavskega sveta — tovarne in celotnega kolektiva ter samoiniciativno po svoji zavesti zapustili zasedanje.

Smatramo, da mora v tako velikem in integriranem podjetju kot je ISKRA v popolni meri prevladovati duh samoupravljanja. Predvsem mora v tem duhu in v tem smislu prevladovati stalna praksa, da se o vsaki stvari, o vsakem problemu temeljito, nesebično in pošteno pogovorimo za skupno in ne posamično korist.

Mislimo tudi, da je cilj integracije čim popolnejše tehnično in ekonomsko sodelovanje med integriranimi enotami v cilju doseganja čim večjih in vidnejših ekonomskih uspehov, z zmanjšanjem stroškov itd. Vendar pa je treba pri tem enotam prepustiti v največji meri, ki jo dovoljuje integracija, in ki je v korist podjetju kot celote, da le-te razpolagajo z ustvarjenimi sredstvi in sicer v mejah razumnosti in v mejah možnosti ter popolne enakopravnosti, ne pa uporabljati destimulativne kalupe in uravnilovskih ter centralističnih teženj.

Jasno hočemo povedati celotnemu kolektivu ISKRE in javnosti naslednje:

Kolektiv tovarne v Novi Gorici ni za dezintegracijo, kot bi to marsikdo rad trdil, temveč smo za popolno in napredno ureditev vseh ekonomskih odnosov v tej integraciji v duhu samoupravljanja.

nih načel. Vedno je treba upoštevati težnje, želje in težave vsake enote, vsakega podjetja. Nismo pa za centralizirano integracijo, za vsako ceno, brez upoštevanja posameznih kolektivov in samoupravljanja.

Ko smo zapuščali zasedanje DS je tovariš predsednik pripomnil, da s takim načinom reševanja problemov le-te ne bomo rešili. Res je, na take načine kot je bilo tukaj prikazano ne bomo odpravljali težav in gospodarsko uspevali.

VALTER KRIZMAN

Op. ur.: Prihodnjič odgovor ustrezne strokovne službe!

Iz poklicne šole v Ljubljani

(Nadaljev. z 2. strani)

bo, saj bi imela morebitna odpoved šolanja mladim ljudem dalekosežne posledice.

Prepričani smo, da se bodo merodajni organi v podjetju zavzeli za to, da bomo prišli do potrebnih sredstev in na tak način rešili to vprašanje.

Navedeni problem pa ni edini, na katerega je naletela Poklicna šola pri izučevanju bodočih kadrov za Iskro. Drug tak problem predstavlja oprema delavnic. Pozivu Šolskega centra so se posamezne tovarne sicer odzvale in odstopile nekaj potrebnih strojev. Izkazalo se je pa, da vse tovarne ne pojmujejo pravilno vloge šole, ki jo ima le-ta pri izučevanju strokovnih kadrov prav za njihove potrebe.

Vsa zahvala za pravilno razumevanje gre tovarnam, ki so odstopile dobre stroje iz proizvodnje in tako omogočile praktično delo desetim mladim, bodočim strokovnim delavcem. Nikakor pa nam ni razumljiv postopek nekaterih drugih naših tovarn, ki verjetno menijo, da so za šolanje dobri tudi iztrošeni stroji, ki bi se jih verjetno bolj razveselilo podjetje DINOS.

Zdi se, da se ljudje, ki so nam odstopili take stroje, ne zavedajo, da je neko število teh učencev namenjeno tudi njim in da bodo prav oni nekoga dne zahtevali od njih ustrezno znanje, kvaliteto delo in višjo produktivnost.

Menimo, da so omenjeni problemi ljubljanske Poklicne šole rešljivi, potrebno je le malo več dobre volje in razumevanja.

B. M.

ISKRA — glasilo delovnega kolektiva Iskra industrije za elektromehaniško telekomunikacije elektronične avtomatiko — Ureduje uredniški odbor — Glavni urednik: Pavel Gantar — odgovorni urednik: Igor Slavec — izhaja tedensko — Tisk in ključ: CP Gorenjski tisk. Kranj

Razlaga k pravilniku...

(Nadaljev. s 1. strani)

- podatki o zalozah surovin, polizdelkov in izdelkov,
- podatki o izvrševanju proizvodnih planov in proizvodna problematika,
- kalkulacije,
- ponudbe,
- pogodbe, licenčne, kooperacijske in kupoprodajne med domačimi in inozemskimi partnerji ter vsa tozadevna korespondenca,
- analize, tržišča,
- podatki o razpoložljivih deviznih sredstvih,
- programi propagandnih akcij,
- tisti del zaključnih in periodičnih obračunov, ki jih organi upravljanja ob sprejemu proglase za po-

- slovno tajnost,
- vsa poročila, zapisniki in drugi akti strok. služb, strokovnih teamov in komisij, ter poročila posameznikov, ki imajo oznako »zaupno«,
- razprava in zapisniki sej upravnih odborov in sklepov samoupravnih organov, katere ti proglasijo za poslovno tajnost.

Naslednji členi 5, 6 in 7 določajo kdaj, kdo in komu lahko objavi posamezne podatke in dokumente, kateri predstavljajo poslovno tajnost.

Konkretno: podatke in dokumente po čl. 3 lahko sporoča tretji osebi pod določenimi pogoji samo generalni direktor podjetja; podatke in dokumente po čl. 4 lahko objavi oz. sporoči po generalnega direktorja še direktorji sektorjev in direktor ZZA in to samo vsak iz svojega področja in seveda, če je to objavljanje in sporočanje v interesu podjetja. V izjemnih in konkretnih primerih pa lahko generalni direktor da pooblastilo tudi drugim delavcem v podjetju.

Toda te osebe po tem pravilniku smejo sporočiti take podatke le tistim osebam, s katerimi so po statutu podjetja, splošnem aktu, sklepu organov upravljanja ali pooblastilu generalnega direktorja, pristojni voditi razgovore v posameznih zadevah iz čl. 4.

Člen 7 določa, da se ne šteje za kršitev določil pravilnika — kadar se podatki, ki sicer

veljajo za poslovno tajnost, sporočajo osebam, organom in organizacijam, katerim se smejo ali morajo sporočiti,

— na sejah organov upravljanja podjetja, če je to potrebno — vendar je v teh primerih potrebno navzoče na to opozoriti,

— kadar delavec nadzornemu organu naznani kaznivo dejanje, gospodarski prestop ali prekršek.

Člen 8 določa, da mora biti poslovanje z dokumentacijo, ki predstavlja poslovno tajnost (čl. 4) urejeno s posebnim organizacijskim predpisom.

Ker pa v podjetju sedaj takega predpisa še ni, je v zaključnih določbah določen rok, in sicer 1. 10. 1965.

M. J.